

ROBINIJA

Robinia pseudacacia

Tinka Bačič, Robert Brus, Petra Sladek, Simona Strgulc Krajšek
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

DOMOVINA Severna Amerika.

OPIS Robinija, znana tudi pod napačnim imenom akacija, je do 30 m visoko listopadno drevo z redko, zračno krošnjo. Koreninski sistem je široko razrasel, gost in večinoma plitev, na ustreznih tleh globlji, v mladosti ima močno glavno korenino. Lubje, sprva gladko in sivo, pri starejših drevesih zlasti podolžno zelo globoko razpoka in porjavi. Mladi poganjki so goli, rjavkastordeči in značilno vzdolžno rebrasti. Zelo drobni brsti so skriti pod nabrekli zalistjem med dvema značilnima, do 2 cm dolgima, trdim, bodečima prilistnima trnoma. Premenjalno nameščeni, iz 9–21 lističev lihopernato sestavljeni listi so 20–30 cm dolgi, lističi so podolgovato eliptični, topi, 3–6 cm dolgi, celorobi, kratko pecljati, svetlo zeleni in večinoma goli. Dvospolni cvetovi so metuljasti, dišeči, beli, 2–3 cm dolgi in po 10–25 združeni v viseča, bujna, 10–25 cm dolga grozdasta socvetja. Plodovi so 5–10 cm dolgi, gladki rjavi stroki, ki vsebujejo do 10 temno rjavih trdih semen.

ČAS CVETENJA Maj–junij.

ZRELOST SEMEN Od septembra naprej.

RASTIŠČA Robinija najbolje raste na rahlih, globokih in rodovitnih peščenih tleh. Dobro prenaša slana tla, ne mara kamnitih terenov in rastišč z zastajajočo vodo ali visoko podtalnico. Tudi hude suše ne prenaša dobro. Je svetloljubna vrsta, najbolje uspeva v čistih sestojih, zasenčenost slabo prenaša. Občutljiva je na veter, sneg in zelo nizko temperaturo, prenaša pa onesnažen zrak. Pri nas se je uspešno vključila med domače rastje v gozdnem prostoru in je danes z 0,6 % v lesni zalogi najpogostejša tujerodna drevesna vrsta pri nas. Ponekod se močno razrašča in postaja nadležna invazivka, drugje jo zelo cenijo zaradi široke uporabnosti. Pogosto raste na gozdnih robovih, posekah, nasipih, obrežjih, v bližini naselij in na opuščeni kmetijskih površinah, v strnjen gozd pa se sama ne razširi. Pogosto je gojena kot okrasna in medonosna rastlina.

RAZMNOŽEVANJE IN RAZŠIRJANJE Semena robinije so dobro kaljiva vsaj 10 let, še posebej dobro kalijo po požarih. Rastlina se razmnožuje tudi z močnim odganjanjem iz panjev in z razraščanjem podzemnih delov, ki množično poženejo predvsem po odstranitvi glavnega debla.

ODSTRANJEVANJE Drevesa robinije je zelo težko odstraniti. Če posekamo glavno deбло, začno iz korenin in panja poganjati mladi poganjki. Ponavljajoče sekanje/rezanje poganjkov sčasoma izčrpa rastlino. Največkrat jo ustavi šele globoka senca, ki jo ustvarijo avtohtone drevesne vrste z večjo drevesno višino.

PREPOZNAJ, PREDELAJ ALI PREDAJ.

Invazivno razraščanje robinije na gozdnem robu. Foto: R. Brus

Značilnost robinije je tudi intenzivno odganjanje iz panja. Foto: R. Brus

Prilistna trna navadne robinije. Foto: S. Strgulc Krajšek

Socvetja robinije. Foto: R. Brus

KAM Z ODSTRANJENIMI RASTLINAMI

Rastlinski material do količine 2 m³ lahko oddamo v zbirni center na Povšetovi 2 v Ljubljani:

V zabojnik INVAZIVNE RASTLINE – OSTALO odložimo:

- podzemne dele,
- veje s plodovi ali ločeno zbrane plodove.

V zabojnik ZELENI ODREZ odložimo:

- veje (lahko z listi in socvetji) in debla do premera 2 cm,
- ločeno zbrane liste in socvetja.

Za oddajo večje količine rastlinskega materiala (nad 2 m³) ter vej in debel premera nad 2 cm se je pred oddajo treba dogovoriti s podjetjem JP VOKA SNAGA, d. o. o.

(invazivne.rastline@vokasnaga.si).

Ločeno zbrane liste in socvetja lahko kompostiramo v domačem kompostniku.

MOŽNOSTI UPORABE ODSTRANJENIH RASTLIN

Robinija je izjemno uporabna drevesna vrsta. Je med najbolj medonosnimi vrstami, ponuja pomembno čebeljo pašo in dnevni donos lahko doseže 7 kg medu na panj. Mlada socvetja v manjših količinah lahko uživamo presna, še boljša so ocvrta, iz njih lahko pripravljamo različne pijače. Znanih je več zdravilnih lastnosti cvetov, listov in lubja. Robinija se lahko uporablja tudi za pridobivanje celuloznih vlaken.

LES

Njen les je kakovosten: težek, trden, tog, lepo obarvan in sodi med zelo odporne do odporne lesne vrste. Les je zaradi dobre odpornosti proti razkroju uporaben za izdelavo številnih izdelkov, ki so namenjeni uporabi v zaprtih prostorih in na prostem. Les se zaradi strukturnih lastnosti slabo skoblja, vendar dobro struži in rezka. Ostanek je mogoče utekočiniti in uporabiti kot dodatek pri lesnih premazih. Zaradi slabe prepustnosti je sušenje lesa zahtevno. Tudi v urbanem okolju posekan les lahko uporabljamo v kolarstvu ter kot gradbeni in jamski les, primeren je za ročaje orodij, gradnjo mostov, ladij ali sodov, za kurjavo in lesne sekance in daje kakovostno oglje.

Opozorilo: Rastlina ima na vejah ostre trne.

Kuhalnici iz lesa robinije.

Foto: M. Merela

Štempiljke iz lesa robinije.

Foto: G. Mežnaric Osole

Torta iz štrbonclja in robinije ter ocvrta socvetja robinije.

Foto: B. Boh Podgornik

Papir za ustvarjanje, narejen iz robinije.

Foto: P. Sladek

APPLAUSE – OD ŠKODLJIVIH DO UPORABNIH TUJERODNIH RASTLIN Z AKTIVNIM VKLJUČEVANJEM PREBIVALCEV

Način citiranja: Bačič T., Brus R., Sladek P., Strgulc Krajšek S. (2018): Informativni listi za invazivne tujerodne vrste rastlin v projektu Applause. Robinija (*Robinia pseudacacia*). Spletna stran: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/applause/>

Mestna občina
Ljubljana

Univerza v Ljubljani

EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Projekt APPLAUSE sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj preko pobude *Urban Innovative Actions*.

Informacije in stališča odražajo izključno poglede avtorjev. Pobuda UIA zanje ne odgovarja, prav tako ne za njihovo uporabo.